

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona,
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona,
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Hirdetésért naponta 20 fillér,
másnap következőnap 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 537.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, március 26.

Erős orosz támadások visszaverése a kárpáti fronton.

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Kárpátokban csapataink az uzsoki szorosától nyugatra eső arcvonalon erős orosz támadásokat visszavertek. A harc még tart.

A tegnapi nap egyes szakaszokon nyugodtabban telt el. Ellenségnek ismét 1500 embere került fogságba.

Wiskownál meggyújtott egy ellenséges támadás, amelyet általunk 22-én elfoglalt állások ellen intéztek. Harcvonal többi részén nem történt lényeges esemény.

Déli hadszíntéren utóbbi időben Duna és Száva mellett elszigetelt ágyuharcok voltak. Az általános helyzet nem változott. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Prasznisztól keletre támadnak az oroszok.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A Maas magaslaton Verduntól délkeletre és a Hartmann-Weilerskopfen folyt jelentéktelen csatározásoktól eltekintve, amelyek még tartanak, csak tüzérségi harcok voltak.

Keleti hadszíntér:

Oroszoknak Augusztowtól keletre és délkeletre, valamint Fednorozeknál, Prasznisztól északkeletre ellenünk intézett támadását visszavertük. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A lengyel légió rablóbanda az oroszoknak.

Bécs. A Délkelet-Galiciában működő orosz hadseregparancsnok rendeletet adott ki, amelyben a katonákat és a közönséget felszólítja, hogy a lengyel légió tagjait, bár ezek hadseregünkben formálisan felvesztek a zászlóra, rablóbandának tekintsék. Mindenkit haditörvényszék elé állítással fenyegetnek, aki a legionáriusok támogatója, azokat a helységeket pedig, ahol legionáriusokat esetleg találják, elpusztítással fenyegetik.

Legújabb.

(Táviroda, cenzurázva.)

Erkezett éjjel 3 órakor.

Betegségek győzték le Przemyslt.

Pétervár. A Hivatalos jelentés megemlékszik Przemysl elestéről és melegen szól a védősereg hősiességéről. A védősereget vérhas és tifusz győzte le. A negyezer főnyi seregnek több a felénél harc képtelen. Valamennyi ház tele volt sebesültekkel és beteggel.

Sok az öncsonkítás az orosz seregben.

Pétervár. Az orosz hadseregben egyre szaporodó öncsonkítás miatt csihi parancs jelent meg, amely az öncsonkítottakat élettogyiglanra és halálra ítéli.

Csapatszállítások Angliában.

London. A hadügyminiszter rendeletére az angol vasutakon a személyszállítást, tekintettel a várható nagy csapatszállításokra egy időre beszüntették. A rendes husvéti különvonatok se indulnak.

Bulgária Párisban kapott kölesönt?

Páris. Bulgária a Banque de Paris intézetével állítólag háromszáz millió frank kölcsönügyletet kötött meg.

A német császár rendjele.

Konstantinápoly. Goltz pasa tábornagy Berlinbe utazott, hogy átnyújtsa a császárnak a hadiérmet, amelyet a szultán a császár részére készíttetett.

Memel felszabadítása.

Berlin. A Memelt felszabadító német csapatok sorában jelen volt Joachim herceg, a császár legifjabb fia is. A lakosság lelkesen ünnepelte őt.

Bulgária hadi készülődése.

Szófia. A szobranjében törvényjavaslatot terjesztettek elő a mozgósítás esetén hadbavonulók családjainak ellátásáról.

Pau tábornok haza utazik.

Nis. (Hivatalos.) Pau francia tábornok Bukaresten át Nisbe érkezett, tiszteletére ünnepek voltak.

Japán csapatok Kinában.

Peking. Hétezer főnyi japán csapat Kudenbe és Dalnibe érkezett. További csapatok ideérkezését várják.

A szerbek francia ágyukat használnak.

Odessza. A nisis orosz konzul elmondta, hogy Szerbia a szünetet arra használta fel, hogy a hadsereget újoncokkal kiegészítse. Jelenleg csak tüzérharcok folynak. A szerbek francia ágyukat használnak.

Anglia lóversenyeket követel.

London. A portlandi herceg a „Times”-ben nyílt levélben az április 20. és 21-re kiírt epsomi versenyek felfüggesztését követeli, tekintettel arra, hogy a tribünökön hadi kórházakat rögtönöztek. A herceg már törölte is az epsomi versenyekre kötelezett lovait. A „Sportsman” a herceg nyílt levelére reflektálva, ezeket írja: „Elfelejté a herceg, hogy az angol király a versenyek rendes megtartását kívánja? Vagy azt akarja Portland hercege, hogy a király törölje a Derbyből annak favoritját és valószínű nyertestét: Friar Marius-t? A portlandi herceg követelése egyebként pusztában elhangzott szó marad. Az epsomi versenyeket meg fogják tartani s az angol hadvezetőség már intézkedett is, hogy az epsomi tribünökről a sebesülteket elszállítsák.”

Take Jonescu az entent szolgája.

Bukarest-Szófia. Az „Edinatore” című lap a következő érdekes hírt közli: Take Jonescu urnak Talaat Beyhez intézett távirata az entente sugalmazására született és annak a jele, hogy ennek a dolga nem áll a legjobban. Ugyanezen lap azt írja, hogy azon esetben, ha Bulgária megtámadná Konstantinápolyt, Görögország és Románia viszont őt támadná hátba.

Przemysl hős védőinek sorsa.

(A vár megváltozott neve. — Ápolják az oroszok a betegeket. — Pétervár ünnepe.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Bukarest, március 25.

A przemysli védősereg fogsága.

— Orosz jelentések Bukaresten át. —

Az orosz lapok tudósításait Przemysl elestéről reprodukálják a bukaresti újságok és ezek révén eddig a következő részletek jutottak el hozzánk:

Pétervár. (Bukaresten át.) A przemysli védősereg tisztjeit mind egy helyre fogják vinni és pedig először Lembergbe, s onnan szállítják őket tovább eddig ismeretlen helyre. Péntekre Przemyslbe várják Miklós nagyherceget. Przemyslbe a körülváros seregekből az első napon egy orosz hadsereg vonult be; a többiek a városon kívül táboroztak és várták a további parancsot. (Pol. Hir.)

Ezt az összefoglaló jelentést a következő részletek egészítik ki:

Pétervárról jelentik március 23-iki kelettel:

Przemysl helyőrségének 19-iki kitörése előtt a katonák új ruhát és új bakancsot kaptak. A megelőző napon öt napra adtak ellátást a katonáknak. A tiszteknek kiadott parancs úgy szökött, hogy magyarazzák meg a katonáknak, hogy egy nagy kitörést kell véghezvinniük, mindenáron keresztül kell törniük az orosz frontot, mert különben egy kevésbé dicsőséges sors vár rájuk. A kitörésre a keleti irányt választották, ahol kisebb ellenállásra számítottak. Különben is ez az út vezetett az oroszok nagy munició-raktáraihoz. Több mint huszezer ember vehetett részt a kitörésben, honvédek, Landwehrek vegyest és huszárak.

Pétervári lapok jelentik, hogy Przemysl helyőrségének kirohanása előtt a várból 20.000 gránátot löktek az orosz állásokra. Az oroszok ezt a vár utolsó erőfeszítésének tekintették. A tüzelés főként észak és dél felé irányult, a kirohanást azonban ennek ellenére kelet felé kísérelték meg.

Przemysl körül 30 kilométernyi körzetben alig van ép falu, mert részben az osztrák-magyar védősereg, részben pedig az oroszok elpusztították. A mi az operációs terület körébe esett, azt egyenlővé tették a földdel. Az orosz parancsnok közölte Kuzmanek tábornokkal, hogy a védősereg és a katonai munkások egyelőre a várban fognak maradni. Meg fogják állapítani, hogy kik tartoznak a szigorúan vett polgári lakosság közé és kik a védősereg tagjai. A védősereg minden tagját fogolynak tekintik. Megkérték a várparancsnokságot, hogy az erre vonatkozó hivatalos feljegyzéseket bocsássa az orosz parancsnok rendelkezésére.

A Przemysl védősereg tisztjeit egy helyre fogják vinni és pedig először Lembergbe, azután más helyre, amelyet eddig még nem állapítottak meg. Péntekre Przemyslbe várják Miklós nagyherceget. A várra, a városházára és az erődökre kitűzték az orosz zászlót. A haditudósítókkal együtt megérkezett az orosz Vörös Keresztnek egy különítménye számos orvossal és táborigényekkel és azonnal intézkedtek, hogy a betegek gondos ápolás alá kerüljenek.

Egyelőre nem tudják, hogy mennyi a foglyok száma, csak annyi bizonyos, hogy nagy többségük magyar és jóformán minden fegyvernem képviselve van köztük. Még néhány száz honvédhuszár is volt a várban. Przemyslbe egy hadsereg vonult be a körülváros seregek közül, a többiek az első napon a városon kívül táboroztak és várják a további parancsot.

Pétervárról táviratozzák: Przemysl elestének hírére a fővárosban nagy tüntetés volt, amely a késő éjszakai órákig tartott. Valamennyi templomban Te Deumot celebráltak, az utcákon a cár és Nikolajevics nagyherceg arcképét vitték és nemzeti dalokat énekeltek. Este a várost kivilágították. Hasonló ünneplés volt Moszkvában is. A cár Miklós nagyhercegnek a Szent György rend II. osztályát, Ivanov tábornoknak, az ostromló hadsereg főparancsnokának a Szent György rend harmadik osztályát adományozta.

Bukarest. Szóliából jelentik: Przemysl elestének híre a bolgár fővárosban mély hatást tett. Mindenütt a legnagyobb elismeréssel emlékeznek meg a vár hősiességéről, csak a ruszofil sajtó dicséri a renegát Radko Dimitriev tábornokot. Néhány ruszofil üdvözlő táviratot küldött a tábornoknak.

Przemysl helyett Peremisl.

Rotterdam. Angol lapok jelentése szerint az oroszok Przemyslben 240 kisebb és 600 nagyobb kaliberű ágyút zsákmányoltak. (Természetesen már tönkretett állapotban.) Ugyancsak angol jelentés szerint Przemysl négy és fél havi ostromlása alatt négyezer ember halt meg és 24.000 sebesült meg. Az oroszok Przemysl nevét Peremisl-re változtatták.

Moraht őrnagy Przemyslről.

Berlin. A Berliner Tagblattban Moraht őrnagy, a ki Przemysl elestének hírére Bécsben hallotta meg, mert éppen átutazóban volt az osztrák fővárosban, hogy a harcekre jusson el, a vár elestének okait a bécsi lapok jelentései alapján fejtegetve, így ír: Bécs azon a hétfő estén, amikor a szomorú hír érkezett, eléggé fölismerhetően ennek betolyása alatt állott. A beszélgetésekben visszatükröződött a helyzet komolysága, de nem hiányoztak olyan nyilatkozatok sem, a melyekből a jövő iránt való elszántság szólalt meg. Csehországban és Morvaországban utaztamban — ugymond Moraht — mindenütt megerősítve láttam a kitartásra irányuló szándékot. Ifjú csapatok szállítása, a melyek kitűnően föl voltak szerelve és vidáman énekeltek, gyakorló csapatok és a vasutak élénk tevékenysége: mindez azt mutatta, hogy Ausztria és Magyarország még nincsen fogytán erejének. Schönauich tábornok, volt osztrák és magyar hadügyminiszter tegnap azt mondotta, hogy most már minden a kárpáti csata eredményétől függ. A cikk e szavakkal végződik: Remélem, hogy az osztrák és magyar harctéren való időzésem alatt nem-sokára kedvező híreket adhatok.

Kiknek kell házbért fizetniük?

(Az új moratóriumi rendelet.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 25.

A kormány ma közzétett és április hó 1-én hatályba lépő rendelettel 1915. évi június hó 31-ik napjáig meghosszabbítja előző moratóriumi rendeletét mindama tartozásokra, amelyeket jelen rendelet a halasztás alól ki nem vesz. Az előző rendeletben foglalt intézkedésekkel szemben a jelen rendelet a halasztás alá eső váltón, kereskedelmi utalványon, közraktári jegyen vagy oszekken alapuló tartozások törlesztésére, a következő részleteket állapítja meg:

a) az 1914. évi október hó 1. napja előtt lejárt vagy a látra szóló papírok után további tíz százalékot az 1915. év május havában;

b) az 1914. év október és november havában lejárt papírok után további tíz százalékot az 1915. év június havában;

c) az 1914. év december és az 1915. év január havában lejárt papírok után további tíz százalékot az 1915. év július havában;

d) az 1915. év február és március havában lejárt papírok után tíz százalékot az 1915. év május havában;

e) az 1915. év április és május havában lejárt papírok után tíz százalékot az 1915. év július havában.

A tíz százalékos részleteket minden esetben a tartozás eredeti összege után kell számítani. A részleteket az illető hónapnak azon a napján kell megfizetni, amely számánál fogva a lejárt napjának megtelel és ha ez a nap az illető hónapban hiányzik, a hónap utolsó napján.

(A lakók védelme.)

A régi moratóriumi rendeletnek erősen módosított része a bérleti viszonyra vonatkozó. Ezt a részt szó szerinti szövegében adjuk:

1. Lakás vagy egyéb helyiség bérbeadója a moratóriumi rendelet fennállásának ideje alatt e részére a szerződésben, szabályrendeletben, vagy más jogszabályban a bér nemfizetése esetére a bérletet a szerződés felbontásával, vagy rendkívüli felmondással megszüntethesse, havi vagy havi bérletnél egyáltalában nem, hosszabb tartamu bérletnél pedig csak moratórium alá nem eső bér nemfizetése okából és ez alapon is csak akkor gyakorolhatja, ha a bérlet a folyó bérosszegnek egy-egy hónapra eső részét minden hónap ötödik napjának elteltéig meg nem fizeti. Ha a jog azonban az illető bérleti időszak utolsó hónapjának tizedik napja után többé nem gyakorolható.

2. Az előbbi pont rendelkezései a moratórium alá nem eső bértartozásokat nem helyezik moratórium alá, tehát nem érintik egyebek közt a bérbeadónak azt a jogát sem, hogy ily bérkövetelést az egész bérösszeg erejéig érvényesíthesse. A bérbeadó a bérnek a lejáratkor ki nem egyenlített része után késedelmi kamatot követhet.

3. Az I. 1. pont szabálya lakásbérlet esetében nem áll, ha a bérlet szolgálati vagy alkalmazási viszonyából kifolyóan lakásban részesül és a felvett lakpénzt nem fordítja a bértartozás teljesítésére. Ha a katonai szolgálatot teljesítő vagy az ily egyénnel egy tekintet alá eső bérlet vagy családtagja a lakás céljára kapott közsegélyt és emellett a lakásnak vagy egyes részeinek esetleges albérletbe adásából befolyt jövedelmet is pontosan beszolgáltatja: vele szemben a rendkívüli felmondás joga akkor is ki van zárva, ha a beszolgáltatott összeg az I. 1. pontban említett összegnél kevesebbet tesz ki.

II. 1. A bérbeadó a katonai szolgálatot teljesítő vagy az ilyen egyénnel egy tekintet alá eső személy által bérlet lakás bérletét, amelynek bére egy éven át Budapesten 1500 koronát, 20.000-nél nagyobb lakossámu helységben 1000 koronát, ennél kisebb helységben pedig 700 koronát meg nem halad, a minisztérium további rendelkezéséig rendes felmondással sem szüntetheti meg:

a) ha a bérlet a bért az I. pontnak megfelelően megfizeti, vagy

b) ha a bérlő szolgálati vagy alkalmazási viszonyából kifolyóan csak lakáspénzben részesül, vagy a bérlővel közös háztartásban élő családtag lakbér céljára nyújtott közsegélyt kap és a bérlő vagy családtagja a lakpénzt vagy közsegélyt és emellett a lakásnak vagy egyes részeinek esetleges albérlésbe adásából belolyó jövedelmet is a bérlőháztartás teljesítésére fordítja.

2. Arra az időre, amely alatt a bérbeadó a bérlőt a jelen II. pont értelmében fel nem mondhatja, bérletének sincsen helye.

3. A jelen II. pont szabályai nem érintik a bérbeadónak a rögtöni hatályú felmondásra való jogát.

III. Ha a lakás bérlője a bérlési szerződés megkötése után kezdi meg katonai szolgálatát, vagy jut oly helyzetbe, amelynél fogva a katonai szolgálatot teljesítő egyénnel egy tekintet alá esik: a bérbeadó a bérlési lakás használatba vételét meg nem tagadhatja, sem a berleményt az első bérösszeg meg nem fizetése okából rögtöni hatállyal fel nem mondhatja, habár a bérlő az első bérösszeget kelő időben nem fizette is meg egészen, de a foglaló betudásával az első bérösszegnek legalább harmadrészetét kelő időben megfizette.

IV. Az üzleti vagy üzemi helyiség bérlője, aki katonai szolgálatot teljesít vagy a katonai szolgálatot teljesítő egyénnel egy tekintet alá esik, a határozott időre szóló bérlési szerződést is megszüntetheti a határozatlan időre kötött bérlési szerződésekre megszabott felmondás útján, ha az üzlet vagy az üzem megszűnt. Ez a szabály megfelelően az olyan lakás bérlőjére is áll, amelyet a bérlő egyuttal keresetszerű foglalkozásának céljára is használ.

Lemondott állásáról

a dardanellai flotta parancsnoka

(Beteg lett az izgalmaktól. — Szünetel az ostrom.)

Távra tudósítás.

Konstantinápoly, március 25.

Orosz flotta közeledése a Boszporushoz.

Kopenhága. Pétervári híradás szerint hivatalos körökben kijelentik, hogy az oroszok Fekete tengeri flottája szombat a Boszporus keleti partja felé közeledett. A flotta további akciójáról eddig jelentés nem érkezett.

Szemtanu a Dardanellák ostromáról.

Konstantinápoly. Az Osmanischer Lloyd tudósítója a következőket jelenti:

Március 21. Az egész vonalon csend uralkodik és a nap minden jelentősebb hadiesemény nélkül mulik el.

Szokratáviró-állomásunk ma egy radiotelegrammot fogott el, amelyet az angol flotta-parancsnokság Tenedoszról küldött Londonba. A táviratból kiderül, hogy a Gauloist végleg elszállítják a harcveronából, ezzel szemben remélik, hogy az Inflexible sérülései kijavíthatók. A távirat azt is jelzi, hogy a biokádtól elvont három nagy hadihajó, a Queen az Inpassible és a Henri IV. meg nem érkeztek meg.

Az ostrom vezetője, Carden angol viceadmirális az izgalmaktól megbetegedett és ezért március 16-án beadta lemondását. A legközelebbi napokban már utnak is indul hazafelé.

Konstantinápoly erődítési munkálatai befejeződtek. A lakosság nagy megnyugvással vette tudomásul ezt és mindenki nyugodtan néz a jövő elébe. Nem igaz az a hír, hogy a főváros erődítési munkálatai összefüggésben állanak azzal a kóssa hírrel, amelyet a D. n. neata is jelentett legutóbbi számaiban és amely szerint Odesszában 250.000 katona és 170 gőzös áll, Törökország ellen indulóban. Tény az, hogy Odesszában ilyen jelentékeny sereget koncentráltak, azonban ez nem ellenünk indul, hanem arra vezényelték ki, hogy az odesszai belső forrongásoknak gátat vessen.

A balkáni államok tanácskozása.

Bukarest. Románia, Bulgária és Görögország diplomáciai között komoly megbeszélések folynak, amelyeknek célja, hogy ez a há-

rom balkáni állam a háború további folyamán egységesen lépjen fel. Ha Görögország nem fog továbbra is m.kaos magatartást tanúsítani Bulgáriának macadójai aspirációival szemben, akkor a megbeszélések eredményeként a meg-egyezésre sok kilátás lesz.

Az angol követ Brattianunól.

Bukarest. Az angol követ a napokban mezejent Brattianu miniszterelnöknel és beszélgetést folytatott vele a Romániát és Angliát közösen érdekítő kérdésekről.

Csodálatos menekülés az orosz fogságból.

(Beszélgetés egy Aradra jött orosz katonával.)

Az Aradi közlöny tudósítójától.

Arad, március 25.

Néhány nap óta sűrűn töltünk Aradon egy magas orosz katona, akinek mellét a vaskereszt szalagja díszíti. Érdeklődtünk az iránt, hogy mimódon került Aradra és miért kapta a vaskeresztet?

— Én — mondotta a szálas-vállas orosz közlegény — privátdínerje vagyok W. főhadnagynak. Egy héttel ezelőtt Mezőhegyesre jöttünk és a főhadnagy ur különböző teendőik elvégzése miatt gyakran beküld engem Aradra. Hogy a vaskeresztet miért kaptam, annak érdekes története van. Hindenburg hadseregében harcoltunk és főhadnagynommal együtt orosz fogságba kerültem. Egy erdőszélen négy orosz gondjaira bízta bennünket, de előbb dróttal hátra kötötték a kezünket. A négy orosz ór elszundikált; ezt az alkalmat felhasználtam arra, hogy a fogaimmal szethsrapdáljam a főhadnagy ur kezét összekötő drótot; nézze csak kerem, a fogaim elöl hiányoznak, a drót kitördeite számból a legjobb fogakat. Amikor ezzel készen voltam, főhadnagynom óvatosan levette az én kezemről is a drótkötéléket. Így mind a ketten szabadok voltunk. Az alvó órák közül kettőnek a tegyverét elvettük és azzal mind a négy muszkát leoldóztuk, s azután áttöpöztünk a nemet táborba. Kevéssel az izgalmas megmenekülésünk után mindketten megkaptuk a vaskeresztet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Teljesen új betanulással: Tiszt urak a zárdában, operett, először.

Szombat: Tiszturak a zárdában, operett, másodszer.

* A színház hírei. Vasárnapi előadások. Vasárnap délután három és fél órakor mérsékelt helyarárral a „Szibili” általános nagy sikert aratott operette kerül színre, ugyanazzal a szereplőkkel, mint az esti előadások alkalmával: Sz. Rontai Boriska, Patáky Vilma, Járay, Barics, Győző, Polgár. Este 7 és fél órakor rendez helyarárral Szilgietti legkitűnőbb népsziműve „A csikós” kerül előadásra, a főszerepben Patáky Vilma és Barics, azonkívül részt vesznek Follinusznó, Járai, Deili, Győző, Varnay, Polgár. stb. Ujdonságok. A közel jövőben több új darab kerül színre egymásután: „A ripacsok”, a színészetéből merített érdekes tárgyú énekes bohózat, melynek főszereplői Borosnyai K., Benkőné, K. Pongrácz, Varnay, Győző, Polgár, Herold, Virág. „A nema asszony”, klasszikus énekes bohózat, főszereplők L. Kiss Marietta, Kiss Mária, Győző, Polgár, Herold, Virág. Mind a két darab a Vigaszínház állandó műsordarabja, párhuzamosan folynak a própák. „A papa kedvence”, szenzációs énekes bohózat, a főszereplők Sz. Rontay Boriska, K. Pongrácz, Benkőné, Varnay, Győző, Polgár, Járai, Kerlész, Virág, Herold stb. a magyar színház legnagyobb sikert aratott ujdonsága.

Kivel tartson Románia?

Az Aradi közlöny tudósítójától.

Bukarest, március 25.

Immár mélyen belevésődött a közvélemény tudatába az az aggodalom, hogy mit jelentene Romániára nézve Oroszország esetleges győzelme. Előadásokon és a sajtóban egyaránt józan hangok követelik, hogy Románia foglaltan nyíltan állást a központi hatalmak mellet. Ezen komoly, előkelő propaganda mellett a Lukaciuk és Gogák minden akciója illuzoriussá válik. Romániában nagyon jól tudják, hogy ezektől a judáspénzen megvásárolt renegátoktól mit várhatnak?

Carp Péter lapja, a „Moldova”, legutóbbi számában C. Negruzzi a következő sorait publikálja:

„Az ország az ő pártjukon van, mondják lapjaikban és gyűléseiken azon politikai izgatók, akik az Oroszország támogatására való közbelépésünket követelik. 1877-ben Osman pasa már majdnem a Dunába szoritotta az oroszokat, akik ekkor hozzánk fordultak segítségért. Közös győzelmünk után pedig elvettük tőlünk Besszarábiát. Az ország ezt nem felejtette el, de azért... az ő pártjukon van. Ma ott tartanak a szibériai és kaukázusi horodak, hogy a középeurópai seregek őket lefogják győzni. Siessünk segítségükre, tekintet nélkül arra, hogy az ő legyőzetésük egyszersmind a mi veszünk; győzelmük, ellenben, mint 1877-ben, talán a Moldova egy újabb részének megszállását jelenti számunkra. Az ország ennek tudatában is van, de... az ő pártjukon áll. Ismeretes, hogy sokan azok közül, akik oly sok reklámmal álltak a legszélsőbb politika szolgálatában, az év folyamán, egyesek közülök alig néhány hó, vagy hét alatt csodálatra méltó sietséggel változtatták meg meggyőződésüket. Ezt is tudja az ország, de... az ő pártjukon áll. Tegyük fel, hogy egy szép napon győznek és aztán Románia legyőzve és leigázva elveszti utolsó reménységét is, mégis meg volna ama lelki megnyugvásuk, hogy ez ország az ő pártjukon állt.”

A konzervatív-párt tanulmányi klubjában Constantin Obedeau előadást tartott Románia szükségszerű állásfoglalásáról. Többek között a következőket mondotta:

„Ha mi a románok nemzeti egyesüléséről beszélünk, akkor természetesen együtt kell említeni Erdellyel és Bukovinával Besszarábiát is. Besszarábia hosszú ideig tartozott Romániához, míg Erdély csak az osztrák császár beegyezésével volt egészen rövid ideig Mihai Viteazu uralma alatt.

Ha már most azt kérjük magunktól — folytatta az előadó — hogy kivel tartson, nem szabad elfelejtenünk, hogy ha Franciaországot szeretjük is és bár Anglia hatalma, ezek az országok távol fekszenek tőlünk és nem segíthetnek nekünk. Mi két hatalmas szomszéd, Oroszország és Ausztria-Magyarország között találjuk magunkat. Oroszországtól semmi jót sem várhatunk. Mindig az a féredezott, hogy leigázzon bennünket. Ezen ország liberálisizmusának szellemétől nem lehetünk megalva.”

Obedeau azután konstátálja, hogy a románok szabadságharcától kezdődőleg Ausztria-Magyarország seiban hozzájárult Románia gazdasági, kereskedelmi és pénzügyi fejlődéséhez. Nemetszág volt pedig az a csatorna, amely Romániát a nyugati összekapcsolt. Ezen a csatornán érkezett országunkba a kultúra minden áldása. Nemetszág hatalma támogatását éreztük az 1913. bukaresti kö-

H I R E K. LEGÜJABB.

(Táviróda cenzurázva.)

Erkezett reggel fél négy órakor.

Bukarest—Dorohoi: A napokig tartó heves ágyuharc után, a hadműveletekre kedvezőtlen időjárás miatt, a Bukovina legészakkeletibb részén letolyt küzdelem most szünetel. A legutóbbi harcok hevességéből bizonyosra vehető, hogy az osztrák-magyar csapatok semmiféle ellenséges nyomásnak nem fognak engedni, amely a Pruthon való átkelésre és Csernovitz visszavivására irányul. Az oroszok mind újabb és újabb kísérleteket tettek, hogy a Pruth egyik-másik pontján észrevétlenül átjussanak, azonban minden ilyen törekvésük meghiúsult az osztrák-magyarok éberségén és agresszív fellépésén. Az osztrák-magyar csapatok ma az orosz határt több helyen elérték.

Bukarest—Drinceniből jelentik: Az itteni csendőrsnel naponta jelentkeznek orosz katonaszökevények. A napokban egyik katonaszökevény egy Pruth parti lakosnak 50 rubelt fizetett azért, hogy őt csónakon a Pruthon átszállítsa. Ily módon sok katonaszökevény jutott át észrevétlenül hozzánk. Midőn ez a belügyminiszterium tudomására jutott, tekintettel arra, hogy a katonaszökevények könnyen hozhatják magukkal a szomszédos orosz községekben uralkodó kolerát, kiütéses hágy-mázt és más fertőző betegségeket, a hadügyminiszterrel egyetértőleg elrendelték a Pruth helyőrségeinek megerősítését. E célra 75 katona érkezett Drincenibe, akik az ottani határőrséggel együtt fognak a Pruthnál őrséget állítani.

— Tisza István gróf az állami tisztviselőkért. Az állami tisztviselők országos szövetsége küldöttséggel járt Tisza István gróf miniszterelnöknél, akit arra kérték, hogy a háború okozta nehéz megélhetési viszonyok között segítsen a tisztviselőknél drágasági pótlék megadásával. A miniszterelnök a kérést nem teljesíthette, azonban megnyugtatóan kilátásba helyezte, hogy más módon gondoskodik az állami tisztviselők anyagi helyzetének könnyítéséről. Tisza István gróf ígérete már teljesült is. Az aradi állami hivatalok vezetői megkapták minisztériumuk értesítését, hogy a háború tartama alatt az 1915. március elsejéig felfüggő tisztviselői fizetési előleget törlesztésüket felfüggesztik és az előlegrészleteket — amelyek sokszor és a mai viszonyok közt különösen jelentős összeget tesznek — a tisztviselők fizetéséből nem vonják le.

— Aradi zászlós levele orosz fogságból. Kemény Miklós dr. aradi ügyvédjelölt, tart. zászlós Kemény Bertalan műszaki tanácsos fia, aki a múlt hónap elején a kárpáti harcokban orosz fogságba jutott, ma hírt adott magáról aggódó szüleinek. Nyitott borítékban küldött levél érkezett tőle Oroszországból, s a francia nyelven írt levélben az ügyvédjelölt tudatja szüleit, hogy urban van Oroszország belsejébe és az orosz tisztek igen barátságosan bannak vele.

— Jóteknő hangverseny. Muzsney Béla né házassági polgármesterné kezdeményezésére Balás Márton felső keresk. isk. igazgató a háborúban megvakult katonák javára március 21-én hazafas ünnepélyt rendezett. Előadásra került: 1. Verdi: Nabukodonozor-nyitány. 2. Bekvántelyos, óda a Saubar Erzsé. 3. Haydn VI. Symphonia. Népdalok, fő-finégyes. 5. Táncköltés, előadták: Muzsney Béci és Róth Margit. 6. Grieg: Mennet. Mascagni: Intermezzo. 7. A katonák, dialóg; előadták: Muzsney Béci

és Kardos Rózi. 8. Szerenéd, Mozarttól. A zeneszámokat előadták: zongorán Balás Mártonné és özv. Bochkorné, hevedűn: Vida és Cseke Domokos, harmóniumon: Balás Márton felső keresk. isk. igazgató. Az előadásnak nemcsak nagy erkölcsi, de anyagi sikere is volt, amennyiben a jóteknő célra 450 korona gyűlt egybe.

A 37—42 éves népfelkelők szemléje Aradon. Varjassy Lajos polgármester ma kiadott hirdetményében közhírré teszi, hogy az aradi honvédkiegészítő-parancsnokság szemlétervezete szerint az Aradon tartózkodó 1873., 1874., 1875., 1876., 1877. és az eddigi szemlékről elmaradt 1896—1878. években született aradi és idegen illetőségű B) alosztályú népfelkelők bemutatási szemléjének megtartására április hó 20., 21. és 22. napjait tűzte ki. Ezen szemlén való megjelenésre a fent jelzett évfolyamokba tartozó és Aradon az összeírásához jelentkezett B) alosztályú népfelkelőknek „Idézés” című meghívások, melyekben a megjelenés napja is megjelöltetik, kézbesítenek. Azok, akik a meghívást április hó 15-ig meg nem kapták volna, annak átvétele végett az aradvárosi katonai ügyi osztálynál tartoznak jelentkezni. A népfelkelési bemutatási szemle a városháza északkeleti oldalán levő földszinti teremben lesz és mindenkor 7 és fél órakor reggel veszi kezdetét. Azon B) alosztályú népfelkelők, akik ezen szemlén meg nem jelennek és elmaradásukat kellően nem igazolhatják, elővezethetők és 2 évig terjedhető börtönnel büntethetők.

— Halálozás. Özv. Meisl Lipótné szül. Pollák Erzsébet 73 éves korában szerdán éjjel Aradon meghalt. Temetése folyó hó 26-án délután 3 órakor lesz a Heim Domokos-utca 2. számú házból. Az elhunytat a kiterjedt rokonságon kívül Meisl Sándor, a Meisl és Adler cég belfelügye, Gelléri Samu dr. hidasligeti körorvos gyászolja.

— Aradi tisztek mulatsága a lövésztáborokban. Kedves tábori lapot hozott ma a posta az Aradi Közlöny szerkesztőségének. Vitéz házi-zredünk tisztikara emlékezett meg rólunk a harotér ezernyi izgalma közepette. Pár sor csupán, amit a derék aradi tisztek írtak, de ez a néhány szó jellemzően bizonyítja, milyen kitűnő kedélyállapotban, vidáman, bátran, mosolygósan néznek szembe a halállal. Csak saját erejük bizó tudata tartatja meg bennük ha áios veszedelmeknél is az aranyos humort. A levelező-lap, amelyen a 60. számú tábori posta pecsétje van, így hangzik: 1915. márc. 17. éjjel 11^h. Ágyudörgés és puskaropogás nem zavar minket abban, hogy a Hindeuburghoz címzett földalatti nagyszállóban wonderba bujtatott két szál cigány mellett reggelig ne mulassunk. Melyhez hasonló jókat kívánunk Strohofer kapitány, Lukács kapitány, Jankó Béla dr. ezredorvos, Petz dr. s. orvos, Juhász Jenő főhadnagy, Poppu főhadnagy, Sram főhadnagy, Merráth főhadnagy, Mátéffy zászlós, Halász Dezső zászlós, Jel ussár Oszkár százados.

— Kolozsvár közgyűlése a cenzúra ellen. Kolozsvárról jelentik: Kolozsvár városi törvényhatósági bizottsága tegnap Bethlen Odón gróf kormánybiztos e nöklété alatt tartott közgyűlésén egyhangúlag elutasította Bíró Balázs dr. indítványát, amely a hírlapi cenzurának törvényes keretei köré való visszahívását ajánlotta az azal a záradékkal, hogy az ügyészek helyett külön bizottságok alkottassanak a hírlapi cenzúra végrehajtására. Az indítványozónak az az intenciója javaslatának, hogy a sajtó véleménynyilvánítása a mostani szabadság törvények meg. Erre nézve az 1912. évi LXIII. törvénycik az irányadó, amely megszabja azt a határt, amelyen belül a cenzor ceruzája működhetik. A törvény intenciója szerint a cenzurának a hadászati érdekekbe ütköző köz-

lemények megjelenését kell megakadályoznia. A cenzurának azonban az egész világon megvan az a hibája, hogy a hatáskörébe nem tartozó területekre csap át. A cenzor működését feltétlenül vissza kell szorítani a saját keretei közé: ez indítványának egyik célja. Jogász szempontról könnyen megérthető, miért kívánja a cenzurát külön bizottságokra bízni. A mai rendszer az ügyészi tisztség rohamos elnépszerűsítéséhez vezet. Pedig minnájunk lelki szeméi előtt ott lebeg az az ideális kép, amelyet az ügyészi hivatásról a nagy Kozma alakja nyomán idegződött belénk. A cenzura kizárólag rendészeti szerep, a cenzor rendészeti közeg. Abszurd helyzetek keletkezhetnek abból is, hogy az ügyész egyuttal cenzor is. Esetleg átengedhet egy cikket, amelyért utóbb vádat kell emelnie.

— Kabdebó János dr. temetése. Óriási részvét mellett ma délután négy órakor temették el Arad leghíresebb orvosát, a vértalanul elhunyt Kabdebó János dr. Tisztelőinek és barátainak hatalmas serege, amely életében raiongó szeretettel vette körül az áldott jószívű orvost, meghatottan, könnyes szemmel jelent meg a halott végtisztelességén. Testületileg jelent meg a temetésen a Máv. és az Acsev. tisztviselői kara és ott voltak társadalmunk összes előkelőségei, akiket mind odaadó barátság fűzött az elhunythoz, többek között Urban Iván báró főispán, Varjassy Lajos polgármester, Fábry Sándor dr., Fábrián Lajos. A ravatalt a hatalmas gyászoló közönségre való tekintettel a Szabadság-téren állították fel és Lakatos Ottó minorita rendfőnök főúras pap segédlettel itt végezte el a gyászszertartásokat. A meztört rokonok imája után Bácskay Béla dr. bucsuzattá kegyeletes szavakkal az elhunytat, a temetőben pedig Leitner Ernő dr. mondott megható gyászbeszédet.

— Népfelkelők jelentkezése. A gyalai 2. népfelkelőparancsnokság átirata folytán Varjassy Lajos polgármester felhívta az összes Aradon tartózkodó 1874. évben született aradi és idegen illetőségű A) alosztályú népfelkelőket, kivéve a lovasságtól származottakat, hogy összejárásuk végett 48 órán belül az aradvárosi katonai ügyi osztálynál jelentkezzenek.

— Értesítí Fischer Nagyrúház Szabadságtér a n. é. közönséget, hogy megérkeztek a szép gyermekkocsik, nagy választékban már 20 koronától egészen 150 koronáig kaphatók.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTER.*

Március hó 27., 28. és 29-én
kerül bemutatásra a

Szökött katona

AZ APOLLOBAN.

271

UTÁNIA SZÍNHÁZ.

Az utolsó tánc.

:-: Drámai szenzáció :-: